

Міністерство екології та природних ресурсів України
Державна екологічна академія післядипломної освіти та
управління

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Державної екологічної
академії післядипломної освіти
та управління

«» О.В. Бондар
2018 року

**КОНЦЕПЦІЯ
ДІЯЛЬНОСТІ ТА РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОЇ
ЕКОЛОГІЧНОЇ АКАДЕМІЇ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ
НА ПЕРІОД ДО 2020 РОКУ**

Київ – 2018

Концепція розвитку Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління на період до 2020 року розроблена на виконання положень Стратегії реформування державного управління України на 2016–2020 роки, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р, задля забезпечення відповідності сучасним вимогам реформування державного управління у сфері освітньої, наукової та інформаційно-просвітницької роботи.

Концепція погоджена Наглядовою радою Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління на засіданні 9 липня 2018 року.

Концепція погоджена Заступником Міністра екології та природних ресурсів України Вакарашем В. М.

Концепція схвалена Вченою радою Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління (протокол засідання № від)

I. Вступ

Концепція розвитку Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління на період до 2020 року (далі - Концепція) розроблена на виконання положень Стратегії реформування державного управління України на 2016-2020 роки, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р, задля забезпечення відповідності сучасним вимогам реформування державного управління у сфері освітньої, наукової та інформаційно-просвітницької роботи.

Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління (далі – Академія) в своїй роботі керується положеннями Угоди про асоціацію між Україною, з однією сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, Дорожньої карти законодавчого забезпечення виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, Угоди про Коаліцію депутатських фракцій «Європейська країна» (Угода про Коаліцію), Плану законодавчого забезпечення реформ в Україні, схваленого постановою Верховної Ради України № 509-VIII від 4 червня 2015 р., указів Президента України від 12 січня 2015 р. № 5 «Про Стратегію сталого розвитку «Україна-2020», від 01 лютого 2012 р. № 45/2012 «Про Стратегію державної кадрової політики на 2012-2020 роки», від 23 липня 2014 р. № 614/2014 «Про забезпечення впровадження єдиної державної політики реформ в Україні», законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», «Про інноваційну діяльність», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про природно-заповідний фонд України», «Про охорону атмосферного повітря», «Про відходи», «Про упаковку та відходи упаковки», «Про захист рослин», «Про рослинний світ», «Про тваринний світ», «Про оцінку впливу на довкілля», «Про стратегічну екологічну оцінку», «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу», Стратегії реформування державного управління України на 2016-2020 роки, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р, розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 квітня 2017 р. № 275 «Про затвердження середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року» та розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 березня 2018 р. № 244 «Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2018 рік», постанов Кабінету Міністрів України від 7 липня 2010 р. № 564 «Про затвердження Положення про систему підготовки, спеціалізації та підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування», від 01.03.1999 р. № 309 «Про затвердження Положення про підготовку науково-педагогічних та наукових кадрів», розпоряджень Кабінету Міністрів України від 19 червня 2013 р. № 492-р «Про затвердження плану заходів щодо розроблення, впровадження і функціонування систем управління якістю, екологічного управління та інших систем управління», від 09.07.2008 р. № 229-р «Про утворення Державної

екологічної академії післядипломної освіти та управління», наказу Мінприроди України від 05.05.2009 р. № 207 «Про визначення Державного закладу «Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління» головною установою в системі органів Мінприроди з проведення еколого-експертних досліджень і об'єктів екологічної експертизи.

II. Загальні положення

Місія Академії – створювати освітнє середовище, в якому формується інтелектуальне співтовариство з високою екологічною свідомістю, яке прагне захистити довкілля та навчається в умовах довіри, свободи, рівності, розв'язувати проблеми та практичні завдання в галузі екології, впроваджувати інновації на благо людини і природи, формувати високопрофесійну, патріотичну, відповідальну, чесну особистість, здатну прийняти виважені екологічно важливі управлінські рішення на користь народу України та прийдешніх поколінь, діяти згідно з принципами бережливого та неспоживацького відношення до природи та національного багатства України для побудови екологічно відповідального соціально-економічно розвинутого суспільства на принципах людяності, рівності та справедливості, сталого розвитку та зеленої економіки.

Стратегічна мета Академії полягає в тому, щоб до 2020 року розвинути та закріпити провідні позиції, спрямовані на підготовку висококваліфікованих фахівців, розвиток наукових досліджень в галузі екології, посилення ролі інноваційного складника у діяльності Академії.

Візія Академії – інтелектуальна спільнота, інноваційний, визнаний вітчизняною й міжнародною академічною спільнотою заклад вищої освіти, освітній простір формування професійних компетентностей еколога на основі екологічності в стосунках, коучингового підходу та служіння, який є методологічним та методичним центром щодо розвитку екологічної освіти та впровадження Стратегії ЄЕК ООН з освіти в інтересах сталого розвитку, що органічно поєднує освітню, наукову та інформаційно-просвітницьку діяльність, забезпечує якість своєї діяльності на рівні найкращих світових стандартів, має високий рівень корпоративної культури й академічної доброчесності, створює умови для створення і поширення знань і способів вирішення глобальних і локальних екологічних проблем, для формування високоосвічених, національно свідомих, творчих і відповідальних особистостей, здатних до постійного самовдосконалення й креативного перетворення навколишньої дійсності на принципах людяності, рівності та справедливості, бережливого та неспоживацького відношення до природи та національного багатства України.

Освітня діяльність Академії спрямована на формування у державних службовців, співробітників органів місцевого самоврядування, керівників та фахівців екологічної компетентності, що передбачає набуття відповідних навичок та фундаментальних екологічних знань, які ґрунтуються на неспоживацькому ставленні до природи як до універсальної та унікальної цінності, підвищення рівня ефективності екологічно важливих управлінських рішень відповідно до вимог сьогодення та кадрове забезпечення пріоритетних напрямів діяльності Мінприроди, забезпечення інтеграції екологічної політики до секторальних та регіональних політик. Академія працює над впровадженням в свою діяльність основних положень Концепції екологічної освіти та виховання, Стратегії ЄЕК ООН з освіти в інтересах сталого розвитку та найкращих світових і вітчизняних практик щодо її впровадження, чинного законодавства України у сфері охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки.

Академія веде **наукову діяльність**, основною тематикою якої є вирішення проблем охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів, екологічної безпеки, державного екологічного контролю, земельного контролю, оцінки впливу на довкілля, заповідної справи, поводження з відходами, геологічного вивчення надр, топографо-геодезичної та картографічної діяльності, екологічного аудиту, управління навколишнім середовищем, стандартизації, сертифікації, маркування та метрології у природоохоронній галузі, розвитку зеленої економіки, зокрема сучасних інструментів – оцінки впливу на довкілля (ОВД) та стратегічної екологічної оцінки (СЕО).

Інформаційно-просвітницька діяльність Академії сприяє формуванню у державних службовців, керівників підприємств і організацій, фахівців, представників громадськості та ЗМІ, молоді екологічної культури та свідомості, впровадження нових знань з екологізації господарської діяльності та побуту, впровадження зеленої та циркулярної економіки тощо. Викладачі Академії здійснюють підготовку та видання підручників, навчальних посібників, систематично проводять інформаційно-просвітницькі заходи в Орхуському інформаційно-тренінговому центрі, беруть активну участь у науково-практичних конференціях, круглих столах, виступах в ефірі радіомовлення та телебачення, забезпечують роботу екологічного напрямку в Київському територіальному відділенні Малої академії наук України. Академія спільно з Мінприроди з 2010 року видає науково-практичний журнал «Екологічні науки», що входить до переліку наукових фахових видань із двох галузей наук: Біологічні науки, Технічні науки. Крім того, спільно з НДІ агроекології здійснює видання Національної академії аграрних наук України журналу «Агроекологічний вісник», створений інформаційний сайт Академії, постійно бере участь у щорічних спеціалізованих виставках: «Довкілля для України», «Екологія», «Екологія, інновації, технології» (Національний

експоцентр України), «Управління відходами, рекуперація та рециклінг» (Торгово-промислова палата України).

Тематичні пріоритети у сфері екологічної політики, які враховані в Концепції діяльності та розвитку Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління і визначені в Середньостроковому плані пріоритетних дій Уряду до 2020 року, а саме:

1. Реалізація державної політики у сфері зміни клімату;
2. Сприяння реформуванню системи державного нагляду;
3. Забезпечення ефективного та безпечного поводження з відходами;
4. Запровадження інтегрованого управління водними ресурсами;
5. Створення ефективно-керованої системи територій та об'єктів природно-заповідного фонду, збереження та стале використання біоресурсів;
6. Еколого-ресурсне відновлення Донбасу;
7. Сприяння розвитку зеленої економіки;
8. Наукове врегулювання проблеми раціонального використання ґрунтів і збереження їх родючості, природокористування та землеустрою.

III. Проблема, яка потребує розв'язання

Проблемою, яка потребує розв'язання, є необхідність забезпечення впровадження стратегічних орієнтирів збалансованого розвитку Академії, як провідного вищого державного навчального закладу післядипломної екологічної освіти, сучасного навчального та наукового центру, який здійснює підготовку фахівців, наукових та науково-педагогічних кадрів і підвищення кваліфікації в галузі екології та економіки природокористування України і зарубіжних країн.

Ця проблема стала наслідком тривалого впливу багатьох чинників.

Її подолання потребує:

відкриття нових спеціальностей, які відповідають потребам держави та Міністерства екології та природних ресурсів України;

розширення напрямів галузевого замовлення на інноваційні наукові розробки та підготовки фахівців відповідної інноваційної формації та компетентності;

посилення інноваційної взаємодії з міжнародними технологічними центрами, галузевими та академічними науково-дослідницькими установами, підприємствами, організаціями;

створення інтегрованого навчально-методичного забезпечення для нових дисциплін та міждисциплінарних програм;

розроблення програми розвитку освітнього менеджменту за моделлю інтеграції, освітнього, інноваційного та проектного менеджменту;

підвищення відповідальності та ефективності роботи Вченої ради та керівних підрозділів Академії;

розширення повноважень (статусу) кафедр у сфері інноваційної навчальної та наукової роботи;

розробки критеріїв врегулювання системи стандартів (технічного регулювання) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів;

посилення науково-педагогічного та матеріально-технічного забезпечення для належного поліпшення перепідготовки працівників органів місцевої влади та самоврядування з питань стратегічної екологічної оцінки, екологічного страхування, технологій зеленої та циркулярної економіки;

розробки (осучаснення) та прийняття нової редакції Статуту Академії для запровадження сучасних інструментів менеджменту навчального та наукового процесів, здійснення системного моніторингу якості системи освіти;

розвиток лабораторно-інструментальної бази;

посилення та розширення кадрового потенціалу, зокрема, фахівцями з досвідом роботи в міжнародних проектах та освітою в країнах ЄС.

IV. Мета та строки реалізації Концепції

Метою реалізації Концепції є впровадження, з урахуванням вітчизняного та міжнародного досвіду, заходів з підвищення конкурентоспроможності вітчизняної екологічної освіти, інтеграції системи української екологічної освіти в єдиний європейський простір, гармонізованого розвитку екологічної освіти та науки, як визначальних чинників реформування суспільства.

Поступальний розвиток Академії, як інноваційного освітньо-науково-екологічного центру України, має забезпечити: підготовку та безперервний професійний розвиток конкурентоздатних фахівців, готових до реалізації новітніх технологій в галузі екології та природокористування в Україні і за кордоном; підготовку наукових, науково-педагогічних кадрів та їх атестацію; проведення на сучасному рівні наукових досліджень та сприяння впровадженню їх результатів у практику охорони навколишнього природного середовища; надання висококваліфікованої екологічної допомоги населенню та участь в управлінській діяльності щодо покращання екологічного стану в Україні; розширення міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти та науки.

Концепція реалізовуватиметься протягом 2018-2020 років.

V. Шляхи і способи розв'язання проблем

Розділ 1. Освіта

Стратегічне завдання 1.1. Перепідготовка та підвищення кваліфікації керівних кадрів і фахівців:

* проведення тренінгів для представників центральних та місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з оцінки впливу на довкілля (ОВД) та стратегічної екологічної оцінки (СЕО);

* підготовка та проведення курсів підвищення кваліфікації й науково-практичних семінарів для співробітників держадміністрацій за тематичними напрямками збереження зелених зон, збереження та відтворення лісових екосистем, розроблення програм формування регіональних екомереж;

* підготовка та проведення школи-семінару для здобувачів наукових ступенів докторів наук та докторів філософії в галузі екології, екологічної безпеки, економіки природокористування та охорони навколишнього середовища з висвітлення передових наукових розробок;

* проведення консультацій та підвищення кваліфікації з питань впровадження інноваційних технологій освіти та впровадження показників якості надання навчальних послуг.

Стратегічне завдання 1.2. *Здійснення освітньої діяльності, яка забезпечує підготовку та післядипломну освіту відповідно до стандартів вищої освіти:*

* розроблення та затвердження Вченою радою пріоритетних напрямів освітньої, науково-дослідної та інформаційно-просвітницької діяльності;

* підготовка наукових кадрів вищої кваліфікації в галузі екології та природокористування;

* відкриття Міністерством освіти і науки України в Академії трьох спеціалізованих докторських вчених рад для захисту дисертацій за спеціальностями 21.06.01, «Екологічна безпека», 03.00.16. «Екологія», 08.00.06. «Економіка природокористування та охорона навколишнього середовища»;

* відкриття кандидатської ради для розгляду дисертацій за спеціальністю 08.00.06. «Економіка природокористування та охорона навколишнього середовища»;

Стратегічне завдання 1.3. *Координаційна, методологічна та методична робота з питань розвитку і впровадження екологічної освіти та освіти для сталого розвитку:*

* підготовка проекту Концепції післядипломної екологічної освіти;

* ліцензування підготовки за другим освітнім рівнем «Магістр» за спеціальністю 074 «Публічне управління та адміністрування»;

* розроблення та апробація матеріалів курсів підвищення кваліфікації, актуальних для різних рівнів державних службовців Мінприроди, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;

* визнання Академії як методичного центру розвитку і впровадження в Україні екологічної складової освіти для сталого розвитку;

* побудова системи менеджменту якості надання освітніх послуг;

* організація навчання іноземних студентів;

* сертифікація Академії по СОУ Зелений клас

Стратегічне завдання 1.4. *Європейська та євроатлантична інтеграція:*

* включення в навчальні програми і плани питань європейської та євроатлантичної інтеграції;

* створення курсів підвищення кваліфікації екологів для сектору безпеки і оборони України за стандартами НАТО і ЄС.

Розділ 2. Розвиток наукових досліджень та екологічного управління

Стратегічне завдання 2.1. Здійснення наукової, науково-дослідної, науково-технічної інноваційної та діяльності у сфері трансферу технологій, раціонального природокористування та забезпечення екологічної безпеки:

* підготовка циклу наукових праць для висунення на здобуття Державної премії в галузі науки і техніки України, Премій НАН України;

* посилення участі у міжнародних конгресах, форумах, конференціях, семінарах з питань екології та раціонального природокористування;

* наукове обґрунтування стратегічних екологічних питань регіональної екологічної політики в процесі розвитку місцевого самоврядування та територіальних громад

Стратегічне завдання 2.2. Екологічна стандартизація та сертифікація:

* забезпечення виконання функцій секретаріату національного технічного комітету стандартизації ТК 82 «Охорона довкілля» та підкомітетів «Екологічний аудит» (ПК 1), «Управління відходами, їх знешкодження та переробка» (ПК 4) та «Атмосферне повітря» (ПК 5) у складі ТК 82;

* виконання функцій уповноваженої організації у складі міжнародних технічних комітетів стандартизації ISO/TC 146 «Якість атмосферного повітря», ISO/TC 207 «Екологічне управління», ISO/PC 277 «Сталі закупівлі», ISO/TC 297 «Управління відходами, рециклінг та операційні послуги»;

* розроблення та перегляд екологічних критеріїв оцінювання життєвого циклу програми екологічного маркування I типу (згідно ISO 14024);

* розроблення національних стандартів та інших нормативних документів за закріпленою сферою стандартизації, зокрема, шляхом гармонізації з міжнародними та європейськими стандартами;

* участь у формуванні щорічного плану національної стандартизації;

* підготовка публікацій та видання методично-довідникової літератури для користувачів екологічних стандартів у сфері охорони довкілля;

* проведення семінарів, тренінгів для користувачів національних стандартів у сфері охорони довкілля з метою посилення потенціалу їх застосування (впровадження).

* створення сайту ТК 82 «Охорона довкілля».

Розділ 3. Підвищення екологічної свідомості та інформованості

Стратегічне завдання 3.1. Підвищення рівня екологічних знань, екологічної свідомості, екологічної культури:

* досягнення науковим фаховим виданням журналом «Екологічні науки» категорії «А» шляхом підвищення якості опублікування в науковій інформації та інтеграції цього видання до світового наукового простору;

* випуск у серії «Бібліотека екологічних знань» підручників та посібників з актуальних проблем екобезпеки та охорони навколишнього природного середовища;

* видання науково-навчальної літератури за напрямками промислової екології, екологічного моніторингу, екології надрокористування, поводження з відходами, екологічного менеджменту та аудиту, екологічних загроз та ризиків;

* створення щотижневого дайджесту екологічних новин у світі, транскордонних екологічних конфліктів, екологічного та біологічного тероризму, новітніх науково-технічних розробок у галузі екології на електронних та паперових носіях;

* створення циклу науково-популярних телепрограм за участю працівників Мінприроди та науковців Академії.

Стратегічне завдання 3.2. Інформування громадськості з актуальних питань охорони довкілля, виконання Орхуської конвенції:

* участь у процесі «Довкілля для України» через проведення інформаційно-просвітницьких заходів з метою формування у суспільстві розуміння необхідності збереження довкілля, інтеграції екологічної політики для розвитку секторів економіки і регіонів, висвітлення екологічно обґрунтованих методів використання та відновлення природних ресурсів;

* проведення міжнародних круглих столів, диспутів, семінарів;

* проведення інформаційно-просвітницьких заходів структурними підрозділами Академії, у тому числі спільно з структурними підрозділами Мінприроди, Нацдержслужбою та інших центральних органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, організацій та установ;

* проведення круглих столів та інших заходів, з метою започаткування та розгортання обласних, районних та інших місцевих екологічних інноваційних проектів, та лекцій для співробітників райдержадміністрацій з міжнародних стандартів менеджменту якості, екологічного та енергетичного менеджменту.

* посилення діяльності інформаційно-просвітницького Орхуського центру, зокрема для організаційного забезпечення проведення засідань Громадської ради Мінприроди, науково-експертних рад і робочих груп, громадських слухань, конференцій, семінарів та круглих столів з питань природоохоронної діяльності, розроблення нормативно-правових актів, планів, програм, громадського контролю у галузі охорони довкілля та екологічної безпеки.

Розділ 4. Адміністративно-організаційна діяльність

Стратегічне завдання 4.1. Вдосконалення системи управління

* вдосконалення документообігу та затвердження єдиної форми, необхідної для проведення підвищення кваліфікації;

* вдосконалення електронної системи планування, організації, управління, контролю, документообігу, підведення підсумків діяльності структурних підрозділів Академії, підсумків щодо кількісних показників

підвищення кваліфікації у розрізі категорій слухачів та забезпечення верифікації результатів навчальної діяльності структурних підрозділів Академії;

- * створення спільних навчально-наукових центрів з іншими центральними органами виконавчої влади та місцевого самоврядування, Національною академією наук України, іншими академіями, і отримання від них фінансування на підвищення кваліфікації;

- * підписання Меморандуму щодо співпраці з Асоціацією сільських та селищних рад і територіальних громад;

- * встановлення співпраці із закордонними навчальними закладами вищої освіти та установами і розробка пропозицій щодо здійснення грантових освітніх та інформаційно-просвітницьких проектів;

- * розробка та реалізація стратегії формування пропозицій державного замовлення на екологічну освіту та підвищення кваліфікації.

Стратегічне завдання 4.2. Вдосконалення матеріально-технічної бази:

- * придбання та уведення в експлуатацію новітніх засобів, приладів та обладнання;

- * атестація та акредитація лабораторій відповідно до міжнародних наукових стандартів;

- * проектування та обладнання адміністративної будівлі та Національного будинку природи;

- * впровадження енергозберігаючих технологій, зокрема сонячних панелей, теплових насосів, вітростанцій;

- * створення та наукове супроводження екотехнопарків України.

VI. Очікувані результати

Реалізація Концепції дасть змогу:

- підвищити якість освітніх послуг Академії та забезпечити їх відповідність національним, європейським і міжнародним фаховим стандартам та вимогам Болонського процесу;

- модернізувати навчальні плани, програми, зміст навчання Академії;

- запровадити в Академії інноваційні підходи, форми, методи і засоби навчання та наукових досліджень;

- посилити науково-експертний супровід розвитку системи екологічної освіти в Україні;

- забезпечити ефективну взаємодію та співпрацю із замовниками і клієнтами послуг Академії;

- активізувати діяльність Академії в регіональному, міжнародному та європейському освітньому просторі;

- поліпшити інформування громадськості стосовно формування та впровадження екологічної політики в Україні;

- сприяти екологічно збалансованому розвитку економіки країни на засадах загальноєвропейської інтеграції.

VII. Обсяг фінансових ресурсів

Реалізація Концепції потребує додаткового фінансування з державного бюджету та коштів заінтересованих сторін.

Фінансування заходів щодо реалізації Концепції здійснюватиметься за рахунок коштів Державного бюджету - бюджетної програми КПКВК 2401090 «Підвищення кваліфікації та перепідготовка у сфері екології та природних ресурсів, підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів», що передбачаються на утримання Академії, коштів Державного фонду охорони навколишнього природного середовища України, інших джерел, не заборонених законодавством.